

יא:

דיני ממונות בשלשה

פרק ראשון סנהדרין

מסורת הש"ם

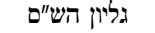
6) [מוסף פ"ב, 3] 5) ז"ל יסגול לעלם וז"ל בפתוך. רש"י, 6) ז"ל עדיקן וז"ל בתוספ'א, 7) [תוספתא פ"ב, 8] [ס', 1] [שם, 1] [שם, 1] זילה טו. ר"ה ט., 8) [ר"ה טז: מגילה כא,], 9) [תוספתא פ"ב, 1] ז"ל מנגות, 8) ועוד הכי זיכר כ"ל. רש"י, 9) [ועי' תוספות שבושת לז. ד"ה ודואה],

תורה אור השלם
1. כי אם אל המקום אשר יבחר יי אלהיכם מקל שבטיכם לשום את שמו שם לשבטו תדרשו וקאתי שקמה;

- דברים יב ה תקעו בחודש שופר בפסח ליום חגגו;
- ההלים פא ד
- כי חק לישראל הוא משפט אלילי יעקב;

ההלים פא ה

גליון הש"ם

נברא ועל אחד מהן אין מעברין, עיין ר"ה דף כא

ע"ז תוספות ד"ה כי:

מוסף רש"י

תקעו בחדש. נחדוש הלגנה (תהלים פא ד). שהחדש מהבסה בו. לחוקים. כגון שמירת לבני מערב וערבים לבני מזרח, לפי שקטנה היא סמוך לחדושה (ר"ה ח:). שהלגנה מתבסה זו שאינה נראית לכל אדם אלא שמרית ליושני מזרח וערבים ליושני מערב, כדלמר בריה' (כ:). עשרים וארבע שעות מתבסה סיקהל (ביצה טו.). מה משפט ביום. נפקא לן בסנהדרין (לד:). מוהיה ביום הנחילו את בניו, ביום אחת מפיל נחלות כו' (ד"ה כה:). אורעה כל הפרשה כולה להיות דין (מגילה כא.).

עין משפט נר מצוה

צג א מיי פ"ד מהל' קידוש המדש הל' צ ועיין בהשגות הרמ"ה:
צד ב מיי שם הל' ד:
צה ג ד ה מיי שם הלכה י"ב:

צו ו מיי שם פ"ב הלכה ח [ע"ע א"ח סי' תכב פתי א]:

צז ז מיי שם פ"ד הלכה טו:

רבינו חננאל

באנפאי ואוסיפת על שחא דא תלתין יומין איני והא איהו דחגי חדש ופרקי רב פפא רצו חצו רצו שלשים יום ואקשינן תא חזי [מהן] בין תקיפי קמאי לענוותני בתריא תקיפי קמאי והוא רבן גמליאל דהוא כשכתב לא כתב אלא ושרת מלחא באנפאי ובאנפי חבראי ואילו רשב"ג הוא ענוותן סגרי כדגרסינן בהשוכר את הפועלים א"ר ג' ענוותנין הן אבא ובני בתריא ויהונתן בן שאול לא כתב ובאנפי חבראי אלא ושפר באנפאי בלבד ופרקינן דלמא ר' גמליאל לא כתב הכי אלא בתר דעבריה לרבן גמליאל ואותיבו בחדיה רבי אלעזר בן עזריה ומושוו רבא"ע כתב הכי: ת"ך על ג' סימנין מעברין את השנה על האביב ועל פירות האילן ועל התקופה על פ' מהן מעברין ועל א' מהן אין מעברין ובזמן שאביב אחד מהן הכל שמחין לעבר פ' על אלו סימנים ועל כיוצא בהם היתה מסורת בידם שכל זמן שביט דין מומחה בישראל יש לו רשות לעבר על הסימנים הללו וכדגרסינן בריה"ה פרק ארבעה (כא ל) כי חזית דמשכח תקופת טבת עד ששה עשר בניסן עברה לההיא שחא ולא תתוש לה וכן היתה הלכה למשה מסיני שמעברין את השנה על האביב ועל סימניו אחרים ואם אינו מצוי להקריב כלל אביב שבניסן וצריכין שיהיה מצוי ביהודה ובעבר הירדן ובגליל ואם היה מצוי בשמים מהן ובאחת מהן לא היה מצוי לא היו מעברין דת"ר על ג' ארצות מעברין את השנה יהודה ועבר הירדן וגליל על שמים מהן מעברין (ועל אחת מהן מעברין) ועל אחת מהן אין מעברין ובזמן שארץ יהודה אחת מהן הכל שמחין לעבר שאין עומר בא אלא מיהודה: ת"ך אין מעברין את השנה אלא ביום ואם עיברהו בלילה אינה מעוברת ואין מקדישין את החודש אלא ביום ואם קידשוהו בלילה אינו מקודש. שנאמר תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו איזהו חג שהחודש מתבסה בו היו אמור זה ר"ה פ' אין מוכרינן ברי"ה ובראשי חודשיכם לא בתפלה ולא בזולתה ובתוכי ביה כי חק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב מה משפט ביום דכתיב והיה ביום הנחילו את בניו ובתיב והיו אלה לכם לחקת משפט לדורותיכם אף קידוש ביום: ת"ך אין מעברין את השנה

במעמני דויתא. מה שהקשתי על פירוש הקונטרס בסוף כירה

(שבת מז. ד"ה בגלילה) והמוזיל יין (שם עמ). מפורש

שם: מן עומרי שיבלי"א. והא דמניא בפרק בתרא דמעשר שני (מ"ח) אמר ר' יהודה בראשונה היו שולחין אלל בעלי הצמים צמדמיות מהרו והתקינו פירותיכם עד שלא הגיע שעת ציעור עד שצא ר' עקיבא ולימד כל פירות שלא צאו לעונות מעשרות פטורים מן הציעור הכא ר"ג קודם לרבי עקיבא היה:

בתר דעבריהו. פירוש והיה לו חצר ר' אלעזר בן עזריה שהיה נשיא עמו לכך אמר צאנפי **חבראה: אן דילמא מעברין.** פירש בקונטרס משום דתקופה דלוריימתא דכדמצי (שמות לד) חג האסיף תקופת השנה וקשה דלציב נמי דלוריימתא דכדמצי (דברים טו) שמור את חדש האציב וכן פירות האילן (שמות כג) וחג הקציר כצורי מעשיך ונראה דהיינו טעמא דתקופה משום דלי אפשר לטעות בה אצל בפירות האילן ובאציב עבידי דטעו בזה:

אין מעברין השנה אלא ביהודה. והא דר' עקיבא עיבר השנה בנהרדעא בריש פרק האשה שלום (יבמות דף קטו. ושם) ונהרדעא מחולתה לארץ שאני רבי עקיבא שלא הניח כמותו צארץ ישראל כדלמרינן בסוף ברכות (דף סג.) וא"ת והא למרינן בזה בורר (לקמן דף טו. ושם) ר' חייא בר זרונקי ור"ש בן יהוזדק הוו קאולי לעבר השנה צעסיא ועסיא חולתה לארץ דמיוכח צחוקת הצמים (ב"ב דף מו. שם) דלמיר כל שהראה הקצ"ה למשה חייב צמעשר למעוטי עדרסקים עסיא ואספמיא ואין לומר דלא הניחו כמותם דהא ר"ל קרי להו רועי צקר ויש לומר דעיצורא דהתם היינו חיסוצ צעלמא כמו ועיבר ג' שנים זו אחר זו דרבי עקיבא לקמן (דף יב.) דחזרו צ"ד וישצו וקצעו צארץ ישראל מדע דהתם שנה צביעת הימה ומניא לקמן דאין מעברין צצביעת וא"ל דר' עקיבא חושצנא צעלמא עבד בנהרדעא אלא דלדרכי עקיבא שלא הניח כמותו סמכו ואדר"ש בן יהוזדק לא סמכו והדור עבד חושצנא דצברכות (דף סג.) משמע מעובדא דחנניה דקציעות ממש עבד וצירושלמי למרינן צדיא דכשאין יכולין לעבר אותה צארץ ישראל מעברין אותה בחולתה לארץ ירמיה יחזקאל ברוך בן נריה עיצרו צחוף לארץ והדר מיייתי עובד' דחנניה וקשה קתא דצברכות (שם) נפקא לן מדכתיב כי מניין תלא תורה וגו' והכא מיייתי מלשכנו תדרשו':

ר'איה

קסיפי קמאי. רבן גמליאל שהיה נוהג שררה חורק מורא בתלמידים כדלשכחן צצכורות (דף לו.) וצברכות (דף כו:) ובראש השנה (דף כה.) דלעריה לר' יהושע ואפ"ה קמני ביה ושפרא מילתא צאנפאי וצאנפי צבראי ורבן שמעון צריה דהוה מעינוותני צבראי כדלמרינן בהשוכר

את הפועלים (ב"מ דף קה.) לא אמר צאנפי צבראי: **דומן ציעורא מטא.** שנה שלישית או ששית לשמיטה. כל מי ששייה מעשרותיו של שנה לראשונה ושייה חייב לצעקן עכשיו תרומה ניתן לכהן ומעשר ראשון ללוי ומעשר עני לעני ומעשר שני מתצבר ככ"מ שהוא שאם לא העלהו לירושלים קודם פסח היה מצערו ערב פסח ומתודה צערמי הקודש: **ממעטני ויתא.** מקום קיצון היתים להתחמם זה על זה. בגליל היו זיתים מרובין וצדרוס חטים מרובין. גליל ודרוס מא"י הן ואין צריך להודיען על העיצור שקרובים הן לצ"ד אצל לבני גולה שרחוקים מא"י צריך להודיעם על העיצור שלא יאכלו חמץ צפסח: **דילמא צבר ועצירו.** לרבן גמליאל מנשיאותו נעשה עניו: **על האציב.** אם לא ציילה התצובה מעברין דקרא כתיב (שמות יג) בצדש האציב. ואית דמפרשים לפי שאין להם מהיכן להקריב העומר וקשה לי דלמרינן לקמן על שלש ארצות מעברין את השנה על שמים מהן מעברין ואם ציילה תצובה ציהודה ולא צישראל צעבר הירדן ובגליל מעברין השנה ואי טעמא משום עומר הוא הרי צישראל התצובה ציהודה: **ועל פירות האילן.** אם מתאחר צישראל יומי העצרת מעברין שעצרת זמן הבאת ציכורים דכתיב (במדבר כה) וציום הציכורים ואם לא יציאם צצואו לרגל צריך לערוה ולעלות פסח אחרת: **ועל הסקופה.** צין על תקופת תמוז שמתעצבת ונמשכת שאין תקופת תשרי נופלת עד עבור החג מעברין דנפקא לן לקמן וי"א. מקד צין על תקופת טבת שנמשך זמנה עד ט"ז צניסן שהבאת העומר דילה צחוף תקופת טבת מעברין לדמות את המועדות דללקמן (דף יב:) **ובזמן שאציב אחד.** מן השנים שמתעצרת שנה עליהן הכל שמחין שאין חוששין צדמית הפסח לפי שאין התצובה ראויה ואין איסור חדש נאריך עליהם אלא כשאציב ראווי ליקצר והשנה מתעצרת על הפירות והתקופות עצנין שזמן איסור חדש נאריך עליהן: ה"ג רשב"ג **אומר על הסקופה** ול"ג אף: **אינעיא להו על הסקופה שמחין.** שאם התקופה נופלת כתיקונה צתחלת תשרי והם מעברין השנה צצביל דצרים אחרים ודוחין את החג צחוף ימות החורף חודש נמצאו עולי רגלים מצטערין

בגשמים לפי שהעיתים הולכין אחר תקופת החמה לפיכך כשהיא צריכה לעבר על פירות האילן זה מנטרף עמו היו שמחין או דילמא על התקופה לחודה מעברין ומפני שעיצורה מן המורה אתא רשב"ג למיפלג: **על שלש ארצות.** שלא הגיע אציב שלהן או שרואין צ"ד שמתאחר בהן זמן צישול פירות האילן מעברין. שלשטן מא"י הם: **על שמים מהן.** אפילו על עבר הירדן והגליל מעברין דהואיל וצרוצא דא"י לא מטא אציב לא קרינן ביה חדש האציב ועל אחת מהן אין מעברין אפילו לא הגיע ציהודה והגיע צעבר הירדן והגליל אין מעברין דהואיל ומציאין עומר מעבר הירדן או מגליל דמנן צמנחות (דף סד:) כרמל כך ומלא צעינן מיכן אמרו אין מציאין עומר אלא מן הקרוב לירושלים דהיינו יהודה לא ציכר הקרוב לירושלים מציאין אותו ממתקום רחוק ומעשה שצא עומר " מגנות צריפין כו' ושמי הלחם מצקעת עין סוכר: **ובזמן שיהודה אחד.** מן המאחורות הכל שמחין לפי שאין עומר צא להיות מצוה מן המוצחר אלא מיהודה הלכך אם צביל ציהודה ועיצורה צצביל השמים כשמגיע זמן העומר ככר יצשו תצואות צציהודה ואנו כך ומלא צעינן וצריך להציאו משאר ארצות " ועוד שאם ציכר יהודה ורואין ציצור שראוי להציא העומר וצ"ד מעברין צצביל השמים מאריכין עליהם זמן איסור חדש קשה להם הדצר אצל צשלא ציכר יהודה ובאחת מהשמים אין קשה להם אע"פ שראוי להציא מהג' לפי שמנחות להציא מיהודה: **אין מעברין אם השנה אלא.** צצ"ד הקצוה צציהודה: **שכנו של מקום.** ירושלים והוא צציהודה: **שהחדש מתבסה זו.** שהלגנה אינה נראית צעליל לכל העולם דכתיב חדש צכסה: **הוי אומר זה ראש השנה.** שחגה צראש חדש הוא אצל שאר חגים צאמצע החדש הם וכתיב [ההלים פא] כי חק כלומר חק שישראל עושין צאותו חג דהיינו קידוש החדש הרי הוא כמשפט ומשפט ציום דכתיב (דברים כא) ציום הנחילו את צניו כדדרשינן צאחד דיני ממונות (לקמן דף לד:):

צשני

^[1] וצברכות (דף לו.) וצברכות (דף כו:) ובראש השנה (דף כה.) דלעריה לר' יהושע ואפ"ה קמני ביה ושפרא מילתא צאנפאי וצאנפי צבראי ורבן שמעון צריה דהוה מעינוותני צבראי כדלמרינן בהשוכר

^[2] את הפועלים (ב"מ דף קה.) לא אמר צאנפי צבראי: דומן ציעורא מטא

^[3] שנה שלישית או ששית לשמיטה. כל מי ששייה מעשרותיו של שנה לראשונה ושייה חייב לצעקן עכשיו תרומה ניתן לכהן ומעשר ראשון ללוי ומעשר עני לעני ומעשר שני מתצבר ככ"מ שהוא שאם לא העלהו לירושלים קודם פסח היה מצערו ערב פסח ומתודה צערמי הקודש: ממעטני ויתא

^[4] מקום קיצון היתים להתחמם זה על זה. בגליל היו זיתים מרובין וצדרוס חטים מרובין. גליל ודרוס מא"י הן ואין צריך להודיען על העיצור שקרובים הן לצ"ד אצל לבני גולה שרחוקים מא"י צריך להודיעם על העיצור שלא יאכלו חמץ צפסח: דילמא צבר ועצירו

^[5] לרבן גמליאל מנשיאותו נעשה עניו: על האציב

^[6] אם לא ציילה התצובה מעברין דקרא כתיב (שמות יג) בצדש האציב

^[7] ואית דמפרשים לפי שאין להם מהיכן להקריב העומר וקשה לי דלמרינן לקמן על שלש ארצות מעברין את השנה על שמים מהן מעברין ואם ציילה תצובה ציהודה ולא צישראל צעבר

^[8] הירדן ובגליל מעברין השנה ואי טעמא משום עומר הוא הרי צישראל התצובה ציהודה: ועל פירות האילן

^[9] אם מתאחר צישראל יומי העצרת מעברין שעצרת זמן הבאת ציכורים דכתיב (במדבר כה) וציום הציכורים ואם לא יציאם צצואו לרגל צריך לערוה ולעלות פסח אחרת: ועל הסקופה

^[10] צין על תקופת תמוז שמתעצבת ונמשכת שאין תקופת תשרי נופלת עד עבור החג מעברין דנפקא לן לקמן וי"א

^[11] מקד צין על תקופת טבת שנמשך זמנה עד ט"ז צניסן שהבאת העומר דילה צחוף תקופת טבת מעברין לדמות את המועדות דללקמן (דף יב:)

^[12] ובזמן שאציב אחד

^[13] מן השנים שמתעצרת שנה עליהן הכל שמחין שאין חוששין צדמית הפסח לפי שאין התצובה ראויה ואין איסור חדש נאריך עליהם אלא כשאציב ראווי ליקצר והשנה מתעצרת על הפירות והתקופות עצנין שזמן איסור חדש נאריך עליהן: ה"ג רשב"ג אומר על הסקופה

^[14] ול"ג אף: אינעיא להו על הסקופה שמחין

^[15] שאם התקופה נופלת כתיקונה צתחלת תשרי והם מעברין השנה צצביל דצרים אחרים ודוחין את החג צחוף ימות החורף חודש נמצאו עולי רגלים מצטערין

מסורת הש"ס

א) היה ר' מאיר אומ' כז"ל. רש"ל, (ג' יר"ה ו'. תוספ' פ"ג,) א) נפי על מאמר זה ע' ערוך ערך זג ג, ד) זיל ביתא, (ס) תוספתא פ"ב ע"ש, (ו) נפת כט: וש"נ, (ז) תוספתא סט וסקלים פ"א ה"ב,) ח) על בית ר"ש כ"ג כז"ל, רש"ל, ט) נדריה נג: ע"ש,) י) תוספתא פ"ב ע"ש, (כ) זמ"כ ד', (ל) נס"א: שמה, (ם) ולא עיברו ג' רזופות אלף כז"ל. רש"ל, ו) ז"ל גמליאל, (ס) ז"ל ששה,) ע) פי רש"ל,

תורה אור השלם
1. ואיש בא מבועל שלשה וקבא לאיש האלהים לחם בבורים עשרים לחם שערים וברמי בצקלטו ויאמר תן קלעם ויאבל:

2. וילשלמה שנים עשר נקבים על כל ישראל ויכלכלו את המלך ואת ביתו חוש בשנה יתקח על האחד לכלכל: מלכים א ד ו גבר בן ארי בארץ קלעו ארץ סיוחן מלך האמרי ועג מלך הבשן ויצביא אחד איש בארץ: מלכים א ד יט 4. בי מרבית העם רבת מאפרים ומנשה וישכר חובלן לא השותקו כי אכלו את הפסח בלא ככתוב כי התפלל יחזקיהו עליהם לאמר ה' הטוב יכפר בעד: דברי הימים ב ל יח

גליון הש"ס

גמ' יצאו שלום. בערוך שם הקיפא ילף בשלם: רש"י ד"ה בא מרבת ובי' מבריא. מגילה דף ו ע"א: ד"ה ותפשו נשר ובי' חיל פרכים. בערוך ערך זג. כתג ד"ח עכנן הטמר העשר משמים:

הגהות הב"ח

א) גמ' לתם טורים עשרים לתם שעורים וברמל בצקלטו וגו' ואין לך: (ב) תוב' ד"ה ומפני וכו' שלא היו מוילין במה מינין: (ג) ד"ה שעיבר וכו' דע"ז טמא' במת כפ' ר' עקיבא ואצ"ג דטומאת ע"ז מדרבנן שזא מאותה עשה גזרו כז"ל:

מוסף רש"י

אין מעברין את השנה לפני ראש השנה. אין מעיינין גזורים לצור להודיע לגולה שעיברו כ"ד את השנה, שלא יסתכן הדבר עד אשר הבא (ר"ה א). אבל מפני הדחק. שמתחדין שלא יגזרו נכרים מלשב כ"ד או שצריך לשוב למחר כ"ד ואין מעברין אל"כ ילף שזא (טס). אין מעברין אלא אדר. אין מוסיפין חדש על השנה אלא אדר, דכתיב שמור את חדש האביב, חדש הסמוך לאביב בער שיבא אביב בזמנו (סס). אחד ממונה על כולם. הוא עזריה בן נתן האומר למעלה (מלכים א ד יט. ונדרס: רב ושמואל). **משם ראיה.** (סוכה כח.)

דיני ממונות בשלשה

בשני רעצונ. לפי שלכה התבואה וזריכין ללכול מן החדש: **לחס**

ביכורים. לתם אביב משמע שעכשיו היה מבכר: **ושמא חאמר חיעין היו.** שכן חפילות לכן נתאחרו לבשל עד אחר הפסח תלמוד לומר

לחס שעורים: **ושמא חאמר לפני העומר היה.** וזומן כיכר תלמוד לומר תן לעם ויאכלו מלמד שקרב העומר והותר החדש: **אמור מעשה האביב היסה אוסה שנה להסעבר.** על האביב שכשהגיע ניסן עדיין לא היה רוב אביב דהא לאחר ששה עשר בניסן לא כיכרו אלא שעורין ולא קרינא ביה חדש האביב: **ששנס כלורס היסה.** בקראי' משכחת לה: **אין מעברין.** אין יושבין כ"ד קודם ראש השנה לעיין ולומר תתעבר שנה זו בשני

אדרים מפני שיש שכחה בדבר קודם שיגיע ומוזלזל בחמץ: **אכל מפני הדחק.** שמא לא ילא סס כ"ד מופלא סמוך לאדר או שמא יבא המלך אדומי ויעכב על ידן מעברין אותה ומודיעין לגולה אחר ר"ה מיד שעיצרונה: **ואעפ"כ אין מעברין.** אותה בשני חדשים אחרים אלא כשיגיע אדר יעשו שני אדרים: **זוג שני תלמידי חכמים: בא מרקס.** * טבריא: **ותפשו נשר.** חיל פרסיים: **דברים הנעשים כלום.** תכלה כלום עושין אותה כדאמרין

בסוטה (דף מו:): **היא לז שזוצעין בה תכלת: עמוסי יריכי נחשון.** נשיא שזארכן ישראל שהוא מורע נחשון בן עמינדב ראשון לנשיאים: **נקשו לקצוץ גליז אחר.** נקשו להסויף חדש אחד על השנה לעברה: **ולא הניחן אדומי הלן.** מלכות הרשעה גזרה גזירה' עליהן: **כירה שנס צו אפרן.** כזא. אלמא מפני הדחק מעיינין בעיצור שנה לפני ראש השנה: **גלויי לא מגלו.** עד לאחר ראש השנה שלא ישכחו בני הגולה: **וליצים.** ממונים: **חדש בשנה.** יהיה על כל אחד לכלכל: **כנגד חדש העיצור.** בשנה מעוברת היה אותו נזיז מכלכל כדאר השני: **משנה להצרכס.** אם שנה הבאה לריכה לעבר אין מעברין שנה זו מפני לורכי שנה הבאה אלא הלריכה תתעבר: **ולא שלש שנים זו אחר זו.** שז"כ משתנות השנים מתקוים וזא לו ניסן השלשי כזאמצע הקיץ: **כ"ד ישנו עיצרו ג' שנים** רזופות ולא זו אחר זו היו אלא מפני שר"ע חסס גדול היה וזקין בעיצור השנה והוא עומד ליהרג כזא כ"ד ישצו עמו ועיינו בעיצור ג' שנים * ולא רזופות אלא כל אחת בזמנה דהא אמרינן מפני הדחק חשוכי מחשבינן גלויי לא מגלינן. לישנא אחרינא ולא ג' שנים זו אחר זו תנא קמא נמי כזה קאסר שלא יעיינו בעיצור של שנים זו אחר זו כשישינו אחת ואפילו לעברן בזמן: **משס ראיח צית דין ישצו.** אחרי כן ככל שנת

עיצור ועיצור וקצושה ולא סמכו על אותו מנין אלא לפי שהיה רבי עקיבא חסס גדול עיינו בשלשתם בימיו: **לא בשציעים.** לפי שמאריכין עליהן איסור עבודת קרקע: **ולא כמולאי שציעים.** בשמינית לפי שלכה היסן ומאריכין עליהן איסור החדש: **בערב שציעים.** לפי שמאריכין עומר של שציעים: **אס כילה היסן דקסבר מזיחין ירק ותבואה מוחלס לארכן** ישראל מוחלס עמה מגוש ארץ העמים שציעים של בית רבן גמליאל היו מעברין בשביעית ולא כמוצאי שביעית שז בית רבן יספיקו כולן לצא וליטער עד הפסח ועיבר השנה: **ובקש רחמים על עזאמו.** שימאל לו העון. ולקמן (ע"ג) פריך הואיל ואמר רבי יהודה מעברין למה ציקש רחמים על עזאמו:

מוצאי שביעית ולא עיברו בהן נמצא שלא עיברו בכל המחזור אלא גז"ח י"א שהן ד' שנים בלבד ולא נשארו במחזור וחלתי שלש שנים לפיכך עיברו אותן ד' שנים זו אחר זו למלאות ד' שנים מעברות במחזור: **ת"ד** אין מעברין לא משנה לחברתה ולא ג' שנים זו אחר זו א"ר שמעון מעשה בר' עקיבא כו' והה שפירשני הוא הנכון ואצ"פ שיש מפרשין פירוש אחר לאו דסמכא הוא דחוי הוא מכמה פנים כי יש שמפרש בענין הזה ועברו ב"ד למחזור אצ"פ בשביעית היא אמרו חכמים לר' שמעון (כי ישימם) משס ראיח ב"ד ישבו וקבעו כל אחת ואחת בזמנה כלומר לא סמכו על מה שעיבר ד' עקיבא אלא ישבו ב"ד וחשבו שנה הראויה לעבר עיברה והשאר נשארו פשוטות זה כלו לאו דסמכא הוא: **ת"ד** אין מעברין את השנה בשביעית ולא כמוצאי שביעית שז בית רבן גמליאל היו מעברין בשביעית ובכלוגתא דהני תנאי דמיא אין מביאין ירק מחוצה לארץ ורבותינו החדי' להביא ירק מחויל' תנא קמא כת"ק ורבותינו כ"ג: פ"י אחר כשהיה ר' עקיבא תבוש חל להיות שביעית בשנת י"ד למחזור י"ט ורבא לאחריה בשנת ט"ו למחזור י"ט ושנת י"ז היא מוצאי יובל ושלוו לר' עקיבא והורה אין מעברין בשביעית ולא ביובל ולא כמוצאי יובל הלכך מעברין שנת י"ז י"ח י"ט שלא נשארו במחזור וחלתם: **אין** מעברין את השנה מפני הטומאה ואם

ראזי'ה היתה אותה שנה שתתעבר. וא"ת מנ"ל דילמא אביב הוא דלא הוה אכל פירות האילן ותקופה הוו כתיקוין ואמרין דעל אחד מהן אין מעברין וי"ל דמסתמא כיוון בדעל שלשה הקלה שזארכן ישראל לא כיכרה אלא מין אחד ש"מ דפירות האילן נמי לא

הוו וא"ת ודילמא ציהודה הוא דלא הוו אכל בעבר הירדן ובגליל הוו וי"ל דהא נמי שמעינן מבעל שלשה שהיא הקלה שלז כיכרה: **ובפנ"י** מה צ"א עיברה אצ"שע. וא"ת ומנא לן דלא עיצרה וי"ל דלס איתא דעיברה אי אפשר שלא היו מוילין: (ג) ככמה מינין אחר העומר: **אין מעברין אלא אדר.** וכל שאר החדשים אין מעברין דכתיב (אסמר ג) **לחדש שנים עשר הוא חדש אדר** ואי מעברין אחת משאר החדשים לא היו אדר שנים עשר: **לא משנה להברתה.** פ"י כקונטרס שנה זו שאינה לריכה להמטער אין מעברין כדי לתקן שנה הבאה ואין הלשון משמע כן אלא נראה דמיייר לחשב דאין מחשבין בשנה זו על שנה שלזאכריה ואע"ג דלא מגלין מ"מ אין מחשבין לסמוך על אותו חשבון שלא לעשות חשבון אחר:

ולא שלש שנים זו אחר זו. פירוש רזופות שלא יבא ניסן ופסח כזאמצע הקיץ כדפ"י כקונטרס וק"ק דמאי אריא שלז אפי' שמים נמי ועוד שעיבר ג' שנים רזופות ויצנן מהדרו ליה כ"ד ישצו וקצונו כל אחת בזמנה פ"י ולא רזופות היו ואין הלשון משמע כן ונראה כלשון אחר שפ"י כקונטרס דאין מעברין ג' שנים היינו שאין קוצעין כפעם אחת להיות שלז שנים מעוברות כל אחת בזמנה * ולפ"י זה לא יתכן מה שפירש משנה לחזירתה דממעד דמודע ר"ש כרישא:

חוששין לגושיהן. פ"י הקונטרס דמטמא כזאהל וקשה דמיא כמסכת הללות (פ"ב משנה ג) דגוש הבא מארץ העמים מטמא כמגע ומשא אכל לא כזאהל והא דמשמע כפ"ק דשבת (דף טו: וסס) וצנוזר (דף מד: וסס) דמטמא כזאהל היינו דווקא כזארכן העמים אכל אם הביא מענברה לארכן ישראל לא מטמא כזאהל לכן כריך לומר דהכא דחיישין לגושיהן היינו שלא יטמאו מפני ומשא:

שעיבר השנה כמגי הטומאה. פ"י כקונטרס שניטמאו כע"ז דע"ז א) מטמא כפרק ר' עקיבא (דף פג.) כמת אע"ג דטומאת ע"ז מדרבנן מאותה עשה שמא גזרו עליה דהא דריש ליה חסס מקראי דדברי הקבלה וזכירושלמי אמר דוגלגלתו של ארונה יצויס מלוא תחת המוצא ומימה שהרי (כצ"ו) היו יכוילן ליטער ולמה עיברוה והא סגי כזאות שלישי ושציעי ואפר פרה לא היו חסרים

דכל צית ראשון עמד להס אפר פרה דמשה כדאמר (פרה פרק ג משנה ה) דשני' עשה עזרא ושמא לא היה להס הדבר מזומן ליטער: כהן

לס חדש לעבודת קרקע: **של צית רבן שמעון' מעברין כמולאי שציעים.** לפי שהיה רבי ירק ותבואה מוחלס לארכן ישראל מאותה שחרשו וחרעו בשציעית והתירס עומר של שציעים: **מאי בינייהו.** כמאי פליגי: **חוששין לגושייהו.** שמא יציא עמה מגוש ארץ העמים שציעים של בית רבן גמליאל היו מעברין בשביעית ובכלוגתא דהני תנאי דמיא אין מביאין ירק מחוצה לארץ ורבותינו החדי' להביא ירק מחויל' תנא קמא כת"ק ורבותינו כ"ג: פ"י אחר כשהיה ר' עקיבא תבוש חל להיות שביעית בשנת י"ד למחזור י"ט ורבא לאחריה בשנת ט"ו למחזור י"ט ושנת י"ז היא מוצאי יובל ושלוו לר' עקיבא והורה אין מעברין בשביעית ולא ביובל ולא כמוצאי יובל הלכך מעברין שנת י"ז י"ח י"ט שלא נשארו במחזור וחלתם: **אין** מעברין את השנה מפני הטומאה ואם

יב.

ראזי'ה היתה אותה שנה שתתעבר. וא"ת מנ"ל דילמא אביב הוא דלא הוה אכל פירות האילן ותקופה הוו כתיקוין ואמרין דעל אחד מהן אין מעברין וי"ל דמסתמא כיוון בדעל שלשה הקלה שזארכן ישראל לא כיכרה אלא מין אחד ש"מ דפירות האילן נמי לא

הוו וא"ת ודילמא ציהודה הוא דלא הוו אכל בעבר הירדן ובגליל הוו וי"ל דהא נמי שמעינן מבעל שלשה שהיא הקלה שלז כיכרה: **ובפנ"י** מה צ"א עיברה אצ"שע. וא"ת ומנא לן דלא עיצרה וי"ל דלס איתא דעיברה אי אפשר שלא היו מוילין: (ג) ככמה מינין אחר העומר: **אין מעברין אלא אדר.** וכל שאר החדשים אין מעברין דכתיב (אסמר ג) **לחדש שנים עשר הוא חדש אדר** ואי מעברין אחת משאר החדשים לא היו אדר שנים עשר: **לא משנה להברתה.** פ"י כקונטרס שנה זו שאינה לריכה להמטער אין מעברין כדי לתקן שנה הבאה ואין הלשון משמע כן אלא נראה דמיייר לחשב דאין מחשבין בשנה זו על שנה שלזאכריה ואע"ג דלא מגלין מ"מ אין מחשבין לסמוך על אותו חשבון שלא לעשות חשבון אחר:

ולא שלש שנים זו אחר זו. פירוש רזופות שלא יבא ניסן ופסח כזאמצע הקיץ כדפ"י כקונטרס וק"ק דמאי אריא שלז אפי' שמים נמי ועוד שעיבר ג' שנים רזופות ויצנן מהדרו ליה כ"ד ישצו וקצונו כל אחת בזמנה פ"י ולא רזופות היו ואין הלשון משמע כן ונראה כלשון אחר שפ"י כקונטרס דאין מעברין ג' שנים היינו שאין קוצעין כפעם אחת להיות שלז שנים מעוברות כל אחת בזמנה * ולפ"י זה לא יתכן מה שפירש משנה לחזירתה דממעד דמודע ר"ש כרישא:

חוששין לגושיהן. פ"י הקונטרס דמטמא כזאהל וקשה דמיא כמסכת הללות (פ"ב משנה ג) דגוש הבא מארץ העמים מטמא כמגע ומשא אכל לא כזאהל והא דמשמע כפ"ק דשבת (דף טו: וסס) וצנוזר (דף מד: וסס) דמטמא כזאהל היינו דווקא כזארכן העמים אכל אם הביא מענברה לארכן ישראל לא מטמא כזאהל לכן כריך לומר דהכא דחיישין לגושיהן היינו שלא יטמאו מפני ומשא:

שעיבר השנה כמגי הטומאה. פ"י כקונטרס שניטמאו כע"ז דע"ז א) מטמא כפרק ר' עקיבא (דף פג.) כמת אע"ג דטומאת ע"ז מדרבנן מאותה עשה שמא גזרו עליה דהא דריש ליה חסס מקראי דדברי הקבלה וזכירושלמי אמר דוגלגלתו של ארונה יצויס מלוא תחת המוצא ומימה שהרי (כצ"ו) היו יכוילן ליטער ולמה עיברוה והא סגי כזאות שלישי ושציעי ואפר פרה לא היו חסרים

דכל צית ראשון עמד להס אפר פרה דמשה כדאמר (פרה פרק ג משנה ה) דשני' עשה עזרא ושמא לא היה להס הדבר מזומן ליטער: כהן

לס חדש לעבודת קרקע: **של צית רבן שמעון' מעברין כמולאי שציעים.** לפי שהיה רבי ירק ותבואה מוחלס לארכן ישראל מאותה שחרשו וחרעו בשציעית והתירס עומר של שציעים: **מאי בינייהו.** כמאי פליגי: **חוששין לגושייהו.** שמא יציא עמה מגוש ארץ העמים שציעים של בית רבן גמליאל היו מעברין בשביעית ובכלוגתא דהני תנאי דמיא אין מביאין ירק מחוצה לארץ ורבותינו החדי' להביא ירק מחויל' תנא קמא כת"ק ורבותינו כ"ג: פ"י אחר כשהיה ר' עקיבא תבוש חל להיות שביעית בשנת י"ד למחזור י"ט ורבא לאחריה בשנת ט"ו למחזור י"ט ושנת י"ז היא מוצאי יובל ושלוו לר' עקיבא והורה אין מעברין בשביעית ולא ביובל ולא כמוצאי יובל הלכך מעברין שנת י"ז י"ח י"ט שלא נשארו במחזור וחלתם: **אין** מעברין את השנה מפני הטומאה ואם

כי

מוצאי שביעית ולא עיברו בהן נמצא שלא עיברו בכל המחזור אלא גז"ח י"א שהן ד' שנים בלבד ולא נשארו במחזור וחלתי שלש שנים לפיכך עיברו אותן ד' שנים זו אחר זו למלאות ד' שנים מעברות במחזור: **ת"ד** אין מעברין לא משנה לחברתה ולא ג' שנים זו אחר זו א"ר שמעון מעשה בר' עקיבא כו' והה שפירשני הוא הנכון ואצ"פ שיש מפרשין פירוש אחר לאו דסמכא הוא דחוי הוא מכמה פנים כי יש שמפרש בענין הזה ועברו ב"ד למחזור אצ"פ בשביעית היא אמרו חכמים לר' שמעון (כי ישימם) משס ראיח ב"ד ישבו וקבעו כל אחת ואחת בזמנה כלומר לא סמכו על מה שעיבר ד' עקיבא אלא ישבו ב"ד וחשבו שנה הראויה לעבר עיברה והשאר נשארו פשוטות זה כלו לאו דסמכא הוא: **ת"ד** אין מעברין את השנה בשביעית ולא כמוצאי שביעית שז בית רבן גמליאל היו מעברין בשביעית ובכלוגתא דהני תנאי דמיא אין מביאין ירק מחוצה לארץ ורבותינו החדי' להביא ירק מחויל' תנא קמא כת"ק ורבותינו כ"ג: פ"י אחר כשהיה ר' עקיבא תבוש חל להיות שביעית בשנת י"ד למחזור י"ט ורבא לאחריה בשנת ט"ו למחזור י"ט ושנת י"ז היא מוצאי יובל ושלוו לר' עקיבא והורה אין מעברין בשביעית ולא ביובל ולא כמוצאי יובל הלכך מעברין שנת י"ז י"ח י"ט שלא נשארו במחזור וחלתם: **אין** מעברין את השנה מפני הטומאה ואם

צח א ב ג א ב ג מ"י פ"ד מהל' קדוש החדש הל' יג:

צב ד ה מיי' טס הל' טו: ק ר מיי' טס הלכה ו ופ"ד מהלכות צילת מקדש הלכה ק: קא ז מ"י טס:

רבינו חננאל

בשני רעבון דתניא היה ר' מאיר אומר ואיש בא מבועל שלשה ויבא לאיש האלהים עשרים לחם שעורים וגו' ומפני מה לא עיברה אלישע מפני כי שנת בצורת היתה והכל רצין אחר הגרנות ואין חשבון בני אדם בחבורא חדשה אלא בחשבון החדשים שבכל שנה ושנה ואם תעבר יתרחק חדש הגרנות וישבר לב בני אדם כי אומרים עדיין נשאר עד הגרנות כך וכן ומייקירן השער לפיכך אין מעברין: **זוג** בא מרקת פ"י שני תלמידי חכמים באו מטבריא כדגרסי' בבבילה וקת זו טבריא ותפשן נשר. יש מי שאומרים עכבן המלך כי נשר הוא מלך. כדכתיב הנשר הגדול. ויש מי שאומרים עיכבן המטר הנשר מן השמים ובידן דברים הנעשים כלזו היא תכלת וציצית ובזכותם יצא מידם חזון ההורא ושלום בלא היוק ועמוסי יריכי נחשון כלומר נשיא בני דוד המתיחסין מורע נחשון ביקשו לעבר ולהוסיף חודש על שנה זו ולא הניחם אדומי זה כלומר מנעם שר אדום המושל עליהן אבל בעלי אסופות וזן החכמים כדכתיב דברי חכמים כדרבותות וגו' נאספו וקבעו להם נציב אחד בריח שמת בו אהרן. כלומר אפצ"כ נתקבצו החכמים וקבעו עיבור בריח אב הוא החדוש החמישי ירח שמת בו אהרן הכהן. הנה החכמים עיברו השנה בחדש אב קודם ר"ה ב' החדשים ואין שנו בחיצונה ואם עיברוה לפני ר"ה אינה מעוברת ופרקינן חשוכי לארכן ישראל לא מטמא כזאהל לכן כריך לומר דהכא דחיישין לגושיהן היינו שלא יטמאו מפני ומשא:

שעיבר השנה כמגי הטומאה. פ"י כקונטרס שניטמאו כע"ז דע"ז א) מטמא כפרק ר' עקיבא (דף פג.) כמת אע"ג דטומאת ע"ז מדרבנן מאותה עשה שמא גזרו עליה

דהא דריש ליה חסס מקראי דדברי הקבלה וזכירושלמי אמר דוגלגלתו של ארונה יצויס מלוא תחת המוצא ומימה שהרי (כצ"ו) היו יכוילן ליטער ולמה עיברוה והא סגי כזאות שלישי ושציעי ואפר פרה לא היו חסרים דכל צית ראשון עמד להס אפר פרה דמשה כדאמר (פרה פרק ג משנה ה) דשני' עשה עזרא ושמא לא היה להס הדבר מזומן ליטער: כהן

לס חדש לעבודת קרקע: **של צית רבן שמעון' מעברין כמולאי שציעים.** לפי שהיה רבי ירק ותבואה מוחלס לארכן ישראל מאותה שחרשו וחרעו בשציעית והתירס עומר של שציעים: **מאי בינייהו.** כמאי פליגי: **חוששין לגושייהו.** שמא יציא עמה מגוש ארץ העמים שציעים של בית רבן גמליאל היו מעברין בשביעית ובכלוגתא דהני תנאי דמיא אין מביאין ירק מחוצה לארץ ורבותינו החדי' להביא ירק מחויל' תנא קמא כת"ק ורבותינו כ"ג: פ"י אחר כשהיה ר' עקיבא תבוש חל להיות שביעית בשנת י"ד למחזור י"ט ורבא לאחריה בשנת ט"ו למחזור י"ט ושנת י"ז היא מוצאי יובל ושלוו לר' עקיבא והורה אין מעברין בשביעית ולא ביובל ולא כמוצאי יובל הלכך מעברין שנת י"ז י"ח י"ט שלא נשארו במחזור וחלתם: **אין** מעברין את השנה מפני הטומאה ואם

מסורת הש"ס

^(א) [מוסף' פ"ב ע"ש], ^(ב) [רש"ש מח"ו], ^(ג) ליקולע כנ"ל (רש"ל), ^(ד) [ג"ל ישמעאל],

תורה אור השלם

1. והג' שבעת תעשה לך בכורי קציר חטים והג' הקאסיף תקופת השנה: שמות לר כב

גליון הש"ס

גמ' טר סבר כול' חג בע"ה. עין טורי אבן עזרה דף י"ז ע"ב ד"ה אר"י:

הגהות הב"ח

^(א) רש"י ד"ה ששה עשר לפני וכו' ששה עשר מימי ניסן ותקופה:

מוסף רש"י

יום תקופה גומר כו'. ראה רש"י בעמוד ב ושיין לבאן.

דיני ממונות בשלשה

רבי יוסי אומר אחד ועשרים יום. אם כריך להשלים כ"א יום מחודש

תשרי על תקופת תמוז שתקופת תשרי נופלת בכ"ב מעברין ומוסיפין חודש אחד ודוחין את המועדות כדי שמקדים תקופת תשרי לחג אבל

אם היתה תקופת תשרי נופלת בכ"א דהיינו יום אחד בתוך חולו של

מועד אין מעברין: **חג האסיף**. ומן

האסיף שצחג דהיינו חולו של חג שיכול לאסוף בו דבר האבד השמר שיהא בתקופת שנה הנכנסת ולא בתוך תקופת תמוז שהיא משנה שעברה. ר' יהודה סבר כולו חג בעינן כלומר כל חולו של מועד בעינן בתקופה חדשה הלכך כשתקופת תמוז חסירה ששה עשר הרי יום אחד מחולו של מועד נמשך לתוכה דחמשה עשר יום טוב ויום ששה עשר חולו של מועד אבל אם

היתה תקופת תשרי נופלת ביום ט"ו הרי כל חולו של מועד בתקופה חדשה ואין מעברין. ר' יוסי אומר מקלת חולו של מועד בעינן בתקופה חדשה הלכך כשתקופת תשרי נופלת ביום כ"ב שהוא יום טוב האחרון מעברין את השנה ודוחין את המועדות כדי להקדים תקופה לחג אבל אם רואין בית דין באדר שתפול תקופת תשרי ביום כ"א שהוא שביעי של ערבה דאיכא מקלת חולו של מועד בתקופה חדשה אין מעברין. ולמיעצריה לאלול ולדחייה למועד חד יומא ואיכא לר' יהודה כוליה חג ולרבי יוסי מקלת חג דפרסינן לקמן (ע"ג) גצי תקופת ניסן ליעצרוה לאדר לא אפשר משום דלא מיקלע לן תשרי בזימא דחזיא אי מיעברין לאלול דהא מעיקרא מסדרינן לירחי דסימאוו כי היכי דלא ליקלע תשרי באד"ו משום דאתו תרי שני צהדדי ומשום שביעי של ערבה דלא ליקלע בשבת וכדאמרין התם (ר"ה דף יט:.) מיומת עזרא ואילך לא מנינו אלול מעובר דלא אינטריך דמעיקרא סדרינן לירחי דלא ליקלע באד"ו ואי נינטריך לעצורי מיקלקלא

ראש השנה כדאמרין בראש השנה (שס) ובמסכת סוכה (דף מג:) נמי גבי שביעי של ערבה אמרינן לא מיקלע אלול^א בשבת אלמא אגן הוא דמעיינינן במילתא מעיקרא ומסדרינן לירחי כי היכי דלא ^אמיקלע באד"ו הלכך כיוון דיוס שלשים של אלול מיקלע בשלשה או בזה' או צו' אי דמית ליה חד יומא צין על ידי עיבור אלול צין על ידי עיבור חדש אחר מיקלע ראש השנה באד"ו ואי מיקלע בשני בשבת דאפשר

למידחייה למחר הואיל וצריב השנים לא שכיח לא פרכינן ליה ולעצורי תרי ירחי ולדחייה תרי יומי לא אפשר דקיימא לן במס' ערכין (דף ט:) דלא נראה לחכמים לעבר שמנה חדשים צשנה אלא אם כן היתה שנה שלפניה מעוברת וכיון דבסדר ההדשים אחד מלא ואחד חסר מיקלע לן תקופה ביום י"ו לרבי יהודה או בכ"ב לרבי יוסי אי מעברין עוד תרי ירחי הוו להו שמנה מעוברין הלכך מעברין לא השנה: **אי קסברי יום תקופה גומר**. יום שהתקופה נופלת בו הוא גמר תקופה שעברה ואינה מתקופה חדשה למה לי לרבי יהודה ששה עשר חסירה ולרבי יוסי כ"א צלאו הכי אפילו לא חסרה אלא חמשה עשר לר' יהודה ותפול חדשה צששה עשר או עשרים לרבי יוסי ותפול באחד ועשרים לא לר' יהודה איכא כוליה חג ולא לר' יוסי איכא מקלת חג דהא יום שביעי של ערבה שנופלת בו תקופה מאותה שעברה הוא ולר' יהודה נמי יום ט"ו מתקופה שעברה וליכא כוליה חג: **מתחיל**. הוא ראשון לימי תקופה הצאה. הלכך לר' יהודה אם תפול בששה עשר שהוא ראשון לחולו של מועד איכא כוליה חג ולר' יוסי אם תפול בשביעי של ערבה איכא מקלת: **רבי יהודה**. וכיון דיום תקופה גומר למה לי חסירה ששה עשר: **ועוד תניא**. לר' יהודה עשרים דשמעינן מניה דר' יהודה מקלת חג הוא דבני וקשיא לשמואל בתרמי: **ששה עשר**. ונופלת בשצעה עשר: **עשרים**. ונופלת בכ"א ואע"ג דהוא יום אחרון לחולו של מועד ליכא מקלת חג דלר' יהודה יום תקופה גומר ואינו מן ההדשה: **ששה עשר לפני הפסח מעברין**. אם תקופה שלפני הפסח דהיינו תקופת טבת חסירה ששה עשר ^(א) בניסן ותקופה נופלת בשצעה עשר מעברין את השנה כשצאתה מונה משצעה עשר בניסן ^אכ"א יום לשל תמוז הרי הס כלים בכ"א בתשרי ותקופה נופלת בכ"ב ואע"ג דלרבי יוסי מיום תקופה מתחיל ליכא מקלת חג בתקופה חדשה כיצד טול י"ד בניסן שהוא מלא ואייר וסיון ג"ט ותמוז ואב ג"ט הרי קל"צ ואלול כ"ט שהוא חסר הרי קס"א וכ"א דתשרי הרי קפ"ב ימי שמי תקופות ושל תשרי נופלת בכ"ב משום הכי מעברין אבל נפלה תקופת תשרי ביום כ"א אין מעברין דיום תקופה מתחיל ואיכא יום אחד מחולו של מועד בתקופה חדשה: **ששה עשר לפני החג**. אם חסרה תקופת תמוז שהוא לפני החג ששה עשר מימי תשרי ונפלה של תשרי ציי"ן אין מעברין דאיכא מחולו של מועד בתקופה חדשה טובא. ולקמן פריך אמאי אמר שיתסר אפילו חסרה שיצטר ותמניסר וי"ט ועשרים קאמר נמי ר' יוסי דאין מעברין דהא ששה עשר לפני הפסח הוא דמעברין דהיינו משום דמטיית תקופת תשרי בכ"ב: **אף ששה עשר לפני החג מעברין**. דקסבר כוליה חג בעינן. ולקמן פריך היינו תנא קמא: **אחרים**. מפרש טעמיהו לקמן [ע"ג]: **היינו ר' יהודה**. דתריייהו מקלת חג צעי:

פרק ראשון סנהדרין

יג.

רבינו חננאל

ר' יוסי אומר כ"א אם אבל אם היתה חסרה לר' יהודה ט"ו יום ולר' יוסי כ' אין מעברין. ושניהם מקרא אחד דרשו וחג האסיף תקופת השנה. ר' יהודה סבר בעינן בתקופה חדשה כוליה חג האסיף והוא חולו של מועד שקרא חג ויתכן לך לאסוף בו זולתי יום ראשון בלבד שהוא אסור ור' יוסי סבר אפי' יום שביעי של חג אם יהיה בו תקופה חדשה די ואמרנן ר' יהודה ור' יוסי מאי קסברי אי קסברי יום תקופה גומר אפילו אינה חסרה י"ו יום אלא ט"ו יום בלבד והתקופה חלה ביום י"ו של תשרי כיון דאמרת יום תקופה גומר הנה יום י"ו של תשרי יום התקופה הישנה חשוכו ואינו מוצא כל ימות חג האסיף בתקופה חדשה דהא יום י"ו של תשרי מחולו של מועד הוא. וכן לר' יוסי יום כ"א של תשרי הוא אחרית חולו של מועד והוא גומר נמצא כל החג בתקופה ישנה. ופקי' ר' יהודה ורבי יוסי סברי יום תקופה מתחיל. מיתיבי יום תקופה גומר דברי רבי יהודה ר' יוסי אומר יום תקופה מתחיל ועוד תניא אין מעברין את השנה אלא אם כן היתה תקופה חסרה רובו של חודש וכמה רובו של חודש י"ו יום. ר' יהודה אומר שתי ידות בחדש עשרים יום כר קשיא לרב כי רב אמר דסבירא ליה לר' יהודה רובו של חודש י"ו יום והתניא ר' יהודה אומר עשרים יום ועלהו קשיא לרב קשיא ונדחו דברי רב וחורנו לפרש הברייתא הוו. אמר מר ר' יהודה אומר שתי ידות בחודש כ' יום. ר' יוסי אומר מחשבין י"ו לפני הפסח מעברין י"ו לפני החג אין מעברין ואקשינן מכדי בין ר' יהודה דקתני אם היתה התקופה חסירה כ' יום מתשרי מעברין מכלל שאם היתה חסרה י"ט אין מעברין ובין ר' יוסי דקתני אם היתה תקופת טבת חסירה י"ו יום בניסן מעברין דשלח רב הונא בר אבא לרבא כי חזית דמשכה תקופת טבת עד י"ו בניסן עברה להחיא שתא ולא תחוש לתדא דבעינן אביב בחודשה של תקופה. ועוד בעינן חג הבא בזמן אסיפה וליכא. דהא כי חשבת דאשתיריו בניסן משכה תקופת ניסן עד י"ח בתמוז ומשכה תקופת תמוז עד כ"א יום של תשרי. השתא בין לר' יהודה דסבר אם היתה תקופת תשרי חסרה י"ט יום אין מעברין וכן לר' יוסי דסבר אם היתה תקופת תשרי חסירה כ' יום אין מעברין תריייהו מקלת חג בעו מאי בין יום י"ט ליום כ' ופקי' יום תקופה גומר איכא בינייהו. ר' יהודה סבר יום תקופה גומר ואם היתה התקופה חסרה כ' יום וחלה תקופת תשרי ביום כ"א לתודש. כיון שהוא גומר נמצא כל החג מועד. ור' יוסי סבר יום י"ח או י"ט או כ' אין

ורבי יוסי סבר מקצת חג בעינן. פ' צקונטרס דליכא למיפרך וליעצרוה לאלול דא"כ מיקלע תשרי באד"ו ודוקא לאחרים דקיימי בתקופת ניסן הוא דפריך לקמן וליעצרוה לאדר משום דמנינן צקייטא לחסר חד ירחא טפי מכסדרן ויחזור תשרי לדוכתיה ביום הגון ור"ת מפרש דלקמן פריך לכולהו תנאי דאשכחנא כמה תנאי דלא חיישי לאד"ו כי ההיא דס"פ אלו קשרים (שבת דף קיג.) דחלצי שבת קריצים ביום הכפורים דפלגי צה רבי ^(ז) (שמעון) ור"ע וכו' משני מלמעלה למטה קא חשיב ה"ה גמי לכולהו תנאי ת"ק ורבי יהודה ור' יוסי ור"ש וקשה דלא יתכן לפרש כן מילתא דר' יוסי דקתני ט"ו לפני הפסח מעברין ט"ו לפני החג אין מעברין ועוד דבס"פ החללי (סוכה דף קד:) לא אשכח תנא דאמאי כוותיה מתניתין דחלצי שבת קריצים ביום הכפורים אלא אחרים ועוד דרבינא דמשני לעולם אחרים בתשרי קיימי משמע דאתא לשנויי דלא תיקשי וליעצרו לאדר ולא צריכמו למימר מלמעלה למטה קחשיב ומייה גס לפירוש הקונטרס ^אל"ע ע"כ דרבינא לא תירץ כלום מקושיא דלמיעצריה לאדר דהא אליבא דאחרים קיימא דלא חיישי לאד"ו וצריך גמי לומר לדידיה דמלמעלה למטה קחשיב ומהאי טעמא נמי צמס דחק צקונטרס לפרש דמעברין לאדר שפיר משום דאפשר לתקוני תשרי צחד מירחי קייטא דלא צריך לטעם זה כיון דאליבא דאחרים קיימי' ואין להקשות דהשתא נמי כי נעצר דאמר שלם מיקלע תשרי באד"ו למאן דאמר דחודש העיבור כ"ט יום דהא אפשר לתקוני מחד ירחי קייטא למלאות חד טפי מכסדרן וכן למאן דאמר ל' יום לחסר חד מירחי קייטא:

ב"ו לפני הפסח מעברין. פירוש

ט"ו ונופלת ציי"ן משום תשרי

תקופה נופלת בכ"ב וליכא אפילו מקלת חג ואפילו נופלת תקופת ניסן צט"ו בניסן או בתחילת היום או צשש שעות ביום מיקלע נמי תקופת תשרי בכ"ב ששרי ים צין תקופה לתקופה ^אכ"א יום וז' שעות ומחאה אלא דכי נפלה תקופת ניסן ציי"ן פסיקא ליה דלעולם מעברין אבל צט"ו אם בתחילת הלילה נופלת או בחצי הלילה אין מעברין ומשם ואילך מעברין:

איכא

רבי יהודה. וכיון דיום תקופה גומר למה לי חסירה ששה עשר: **ועוד תניא**. לר' יהודה עשרים דשמעינן מניה דר' יהודה מקלת חג הוא דבני וקשיא לשמואל בתרמי: **ששה עשר**. ונופלת בשצעה עשר: **עשרים**. ונופלת בכ"א ואע"ג דהוא יום אחרון לחולו של מועד ליכא מקלת חג דלר' יהודה יום תקופה גומר ואינו מן ההדשה: **ששה עשר לפני הפסח מעברין**. אם תקופה שלפני הפסח דהיינו תקופת טבת חסירה ששה עשר ^(א) בניסן ותקופה נופלת בשצעה עשר מעברין את השנה כשצאתה מונה משצעה עשר בניסן ^אכ"א יום לשל תמוז הרי הס כלים בכ"א בתשרי ותקופה נופלת בכ"ב ואע"ג דלרבי יוסי מיום תקופה מתחיל ליכא מקלת חג בתקופה חדשה כיצד טול י"ד בניסן שהוא מלא ואייר וסיון ג"ט ותמוז ואב ג"ט הרי קל"צ ואלול כ"ט שהוא חסר הרי קס"א וכ"א דתשרי הרי קפ"ב ימי שמי תקופות ושל תשרי נופלת בכ"ב משום הכי מעברין אבל נפלה תקופת תשרי ביום כ"א אין מעברין דיום תקופה מתחיל ואיכא יום אחד מחולו של מועד בתקופה חדשה: **ששה עשר לפני החג**. אם חסרה תקופת תמוז שהוא לפני החג ששה עשר מימי תשרי ונפלה של תשרי ציי"ן אין מעברין דאיכא מחולו של מועד בתקופה חדשה טובא. ולקמן פריך אמאי אמר שיתסר אפילו חסרה שיצטר ותמניסר וי"ט ועשרים קאמר נמי ר' יוסי דאין מעברין דהא ששה עשר לפני הפסח הוא דמעברין דהיינו משום דמטיית תקופת תשרי בכ"ב: **אף ששה עשר לפני החג מעברין**. דקסבר כוליה חג בעינן. ולקמן פריך היינו תנא קמא: **אחרים**. מפרש טעמיהו לקמן [ע"ג]: **היינו ר' יהודה**. דתריייהו מקלת חג צעי:

איכא

בתקופה ישנה לפיכך צריך להיות התקופה חסרה י"ט יום וביום כ' חלה התקופה. נשאר יום א' מן החג בתקופה חדשה והוא יום ערבה. שהוא אחרית חולו של התקופה מן החדשה הוא ודיו אפי' ביום כ"א לתודש אם חלה התקופה דיו והאי דקתני ר' יוסי אומר י"ו לפני החג אין מעברין לאו דדוקא הוא דהא אפי' י"ז או